

Kontrola przeprowadzona przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt

Instytucja kontrolująca:

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie

Kontrola przeprowadzona w dniach:

10.04 – 26.04.2024 r.

Zakres kontroli:

Sprawdzenie sposobu prowadzenia oceny genetycznej owiec.

Dokumenty kontrolne:

Protokół kontroli

PROTOKÓŁ PRZEBIEGU KONTROLI URZĘDOWEJ

przeprowadzonej w Instytucie Zootechniki – Państwowym Instytucie Badawczym,
ul. Sarego 2, 31-047 Kraków, zwanym dalej IZ-PIB.

Osobą kierującą podmiotem kontrolowanym jest Pan dr inż. Tomasz Jacek - Dyrektor
IZ-PIB (odpis z KRS nr 0000125481 - akta kontroli str. nr 3.1-7).

Kontrola urzędowa w okresie od dnia 10.04.2024 r. do dnia 26.04.2024 r. została
przeprowadzona przez kontrolerów z Wydziału Kontroli Hodowli i Rozrodu Zwierząt
Gospodarskich Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie:

1. Kamila Stąporka - głównego specjalistę, na podstawie Upoważnienia Nr 54/2024
z dnia 02.04.2024 r. (akta kontroli str. nr 2.1),
2. Grzegorza Czuba – głównego specjalistę, na podstawie Upoważnienia
Nr 55/2024 z dnia 02.04.2024 r. (akta kontroli str. nr 2.2).

Temat kontroli: Prowadzenie oceny genetycznej owiec.

Cel kontroli: Sprawdzenie sposobu prowadzenia oceny genetycznej owiec,

Okres objęty kontrolą: 01.01.2022 r. – 10.04.2024 r.

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt pismem z dnia 18.03.2024 r.¹ poinformowało
podmiot o przedmiocie kontroli i terminie przeprowadzenia czynności kontrolnych.
(akta kontroli str. nr 1.1-2)

Zastosowane metody kontroli:

Kontrola w siedzibie podmiotu oraz w Stacji Oceny Tryków (SOT) w Kociugach
należącej do Zakładu Doświadczalnego IZ-PIB w Pawłowicach, ul. Mielżyńskich 14,
64-122 Pawłowice.

Kontrola jednowątkowa o charakterze kompleksowym..

¹ Pismo znak: WKZ.KHOK.530.4.2024.2

Gbe
Kps

Analiza całości zgromadzonej dokumentacji dotyczącej zagadnienia.

Weryfikacja formalna i merytoryczna dokumentacji przedstawionej przez podmiot kontrolowany w odniesieniu do wymogów zawartych w metodykach oceny genetycznej.

Osoba upoważniona do składania wyjaśnień w trakcie kontroli:

Pani dr hab. Aldona Kawęcka, prof. IZ – Kierownik Zakładu Hodowli Owiec i Kóz
IZ-PIB (akta kontroli str. nr 4.1-2)

W toku kontroli ustalono, co następuje:

IZ-PIB jest uprawniony przez Ministra właściwego do spraw Rolnictwa do prowadzenia oceny genetycznej owiec w Polsce (obwieszczenie z dnia 27 stycznia 2021 r.² Jednocześnie zgodnie z art. 27 ust. 1 lit. b rozporządzenia (UE) 2016/1012³, IZ-PIB został wyznaczony jako osoba trzecia do prowadzenia oceny genetycznej owiec przez uznany związek hodowców tj. Polski Związek Owczarski w Warszawie (PZOw.), realizujący programy hodowlane owiec, dla których określono w tych programach konieczność prowadzenia takiej oceny.

Ocena genetyczna owiec w Polsce prowadzona jest trzema metodami:

- metoda BLUP Animal Model,
- metoda indeksu selekcyjnego,
- ocena stacyjna tryków.

Wynik ustaleń i czynności kontrolnych:

1. Metoda BLUP Animal Model.

IZ-PIB opracowuje wyniki oceny genetycznej metodą BLUP Animal Model, oddzielnie dla stad ojcowskich i matecznych, wg metodyk zamieszczonych na stronie internetowej ocenaowiec.izoo.krakow.pl. (akta kontroli str. nr 5.1-2).

² Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 stycznia 2021 roku w sprawie podmiotów uprawnionych do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej bydła, świń, owiec, kóz i koni (M.P. z 2021 r. poz. 126)

³ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świń, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”) [Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016 r.]

Ala
Vp

Wyniki obliczane są na podstawie danych z oceny wartości użytkowej owiec prowadzonej przez Polski Związek Owczarski.

Wg udostępnionych sprawozdań z prowadzenia oceny w 2022 roku (akta kontroli str. nr 6.1-2) oceniono 10 163 szt. owiec, z czego dla ras matecznych 8232 szt. w 68 stadach, oraz dla ras ojcowskich 1829 szt. w 29 stadach. W 2023 roku (akta kontroli str. nr 7.1-2) oceniono 10912 szt. owiec, z czego dla ras matecznych 8909 szt. w 68 stadach, oraz dla ras ojcowskich 2003 szt. w 27 stadach.

Ostatnie wyniki oceny genetycznej owiec metodą BLUP Animal Model udostępnione przez IZ-PIB na stronie internetowej pochodzą z 2020 roku.

Podmiot oświadczył, że wyniki z lat 2021-2023 są opracowywane i zostaną opublikowane w najbliższym czasie. Opóźnienie wynika z przeprowadzanej modyfikacji, polegającej na zwiększeniu populacji owiec objętej oceną o zwierzęta pochodzące ze stad realizujących programy ochrony zasobów genetycznych.

2. Metoda indeksu selekcyjnego.

IZ-PIB opracował indeksy selekcyjne, zróżnicowane w zależności od grupy rasowej owiec. W indeksach uwzględniono:

- masę ciała ocenianego jagnięcia w wieku 56 dni oraz plenność życiową matki w ocenie ras matecznych,
- masę ciała ocenianego jagnięcia w wieku 56 dni oraz przyrosty między 10 a 30 dniem, oraz między 30 a 56 dniem odchowu w ocenie ras ojcowskich.

Wartości indeksów były generowane na poziomie Regionalnych Związków Hodowców Owiec i Kóz z systemu Win-Owce na bazie wyników z oceny wartości użytkowej w każdym stadzie i sezonie wykotu w postaci wydruków uszeregowania wg wartości indeksów oddzielnie dla tryczków i maciorek.

3. Ocena stacyjna tryków.

Ocena prowadzona była w oparciu o metodykę opracowaną przez IZ-PIB (akta kontroli str. nr 8.1-3), która spełnia wymogi Załącznika III część 3 rozporządzenia (UE) 2016/1012. Ocena prowadzona była w SOT w Kociugach ZD Pawłowice IZ-PIB.

14

W 2022 roku pełną ocenę ukończyło 57 tryczków po 9 ojcach ras: merynos polski w starym typie, merynos odmiany barwnej, czarnogłówka i wrzosówka.

W 2023 roku pełną ocenę ukończyło 65 tryczków po 10 ojcach ras: merynos polski w starym typie, owca pomorska, wrzosówka i polska owca pogórza.

Kontrola przeprowadzona w SOT w Kociugach wykazała

(akta kontroli str. nr 9.1-9):

- zwierzęta przyjmowane do SOT w okresie objętym kontrolą spełniały zawarte w metodyce wymogi odnośnie wieku i masy ciała w dniu przyjęcia,
- ważenia zwierząt dokonywane były w terminach ujętych w metodyce,
- określano średnie dobowe przyrosty masy ciała oraz zużycie paszy na 1 kg przyrostu zgodnie z metodyką,
- wszystkie tryczki wprowadzone do SOT poddano przyżyciowemu badaniu USG. Jagnięta były ubijane i poddawane dysekcji częściowej oraz szczegółowej, zgodnie z metodyką,
- tusze po schłodzeniu oceniane były w skali 9 punktowej wg metodyki,
- na półtuszach prawych wykonywano pomiary zgodnie z metodyką,
- wykonywano ważenia tusz, półtusze i wyrębów zgodnie z metodyką.

Dokumentacja z oceny przekazywana była do IZ-PIB w celu opracowania statystycznego wyników i oszacowania indeksów stacyjnych wg metodyki

(akta kontroli str. nr 10.1-16):

- wykorzystania paszy – WP,
- wzrostu – W,
- umięśnienia – U,
- otluszczenia – O,
- użytkowości łącznej dla W i U – UŻ.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość w zakresie publikowania wyników oceny stacyjnej tryków. Wyniki z oceny stacyjnej tryków są publikowane na stronach internetowych IZ-PIB z ograniczonym dostępem.

Stwierdzono niedostosowanie użytych w udostępnionej przez podmiot dokumentacji pojęć z zakresu terminologii zootechnicznej do aktualnie obowiązującej i wynikającej z zapisów rozporządzenia (UE) 2016/1012.

Gleb
V4

Informuję o przysługującym prawie zgłoszenia w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego protokołu pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń w nim zawartych, z jednoczesnym przedstawieniem stronie kontrolującej materiałów dowodowych.

Nie złożenie umotywowanych zastrzeżeń jest jednoznaczne z przyjęciem ustaleń kontroli.

Niniejszy protokół sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach.

Warszawa, 26.04.2024 r.

Główny Specjalista
Wydziału Kontroli Hodowli i Rozrodu
Zwierząt Gospodarskich

Kamil Stąporek
Kamil Stąporek

GŁÓWNY SPECJALISTA
Wydział Kontroli Hodowli i Rozrodu
Zwierząt Gospodarskich
Grzegorz Czub
Grzegorz Czub